

ANTWOORD

VAN GEDEPUTEERDE STATEN

OP VRAGEN VAN

A.H.K. van Viegen (Partij voor de Dieren)

(d.d. 23 juli 2011)

Nummer

2515

Onderwerp

Alternatieven voor afschot ganzen

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

De provincie Zuid-Holland is van plan om de ganzenpopulatie in Zuid-Holland tot een derde van de totale populatie terug te brengen en er mogen 3 jaar lang jaarlijks 30.000 grauwe ganzen en 7.500 brandganzen worden doodgemaakt. Dit gaat gepaard met een gigantisch dierenleed.

De Partij voor de Dieren is van mening dat het vangen en doden van ganzen methoden zijn waarvan al lang bewezen is dat ze niet werken. Een gevolg van afschot is dat de ganzen zich sterker zullen gaan voortplanten en vermeerderen, dit terwijl er sterke aanwijzingen zijn dat de populatie nu aan het afvlakken is. Een ander gevolg van bejaging is dat de ganzen meer vliegen en energie gaan verbruiken en daardoor meer gaan eten. Al jaren worden er steeds meer ganzen afgeschoten en wordt er beweerd dat de populatie hierdoor zal dalen. Het tegendeel blijkt waar. De populatie groeit ondanks de hoge aantallen afgeschoten dieren en er moeten steeds meer dieren worden gedood met alle ellendige gevolgen van dien. Het is dus geen goede en duurzame oplossing.

Toelichting op vraag 4

In Canada spelen dezelfde problemen als in Nederland en daar wordt het ganzenprobleem in toenemende mate op een duurzame en diervriendelijke manier aangepakt. Daar wordt al jaren gebruik gemaakt van het 'landscape design', waarbij er rekening wordt gehouden met de inrichting van het landschap. In Nederland kan daar ook slim gebruik van worden gemaakt. Een aantal voorbeelden:

- *Succesvol gebruik van effectieve kunstmatige en natuurlijke barrières en omheiningen om vliegbewegingen van ganzen te verminderen, zeker in de zomerperiode als de ganzen toch al veel minder vliegen vanwege de ruiperiode. Ganzen geven er de voorkeur aan om te landen op water en vervolgens naar de omliggende grasvelden te lopen om te eten en te rusten. Dan zijn omheiningen als dichte heggen, houtwallen en andere fysieke barrières zeer effectief gebleken. Alle omheiningen moeten het water en een bepaald gebied omsluiten, zodat ganzen niet gemakkelijk kunnen uitbreken en moeten voldoende hoog zijn (minimaal 75 cm).*
- *Tijdens de ruiperiode in de zomer (juni/juli) vliegen ganzen minder. In deze periode worden ze naar aantrekkelijke (waterrijke) plaatsen gelokt met aantrekke-*

lijk voedsel (een zeer effectieve manier is het zaaien van witte klaver in de gewenste gebieden, wat zeer eiwitrijk is. Ganzen zijn hier gek op).

- *Effectieve verjaging door gebruik te maken van het leervermogen van ganzen. Ganzen zijn slim en daar wordt in Nederland veel te weinig gebruik gemaakt. Het belangrijkste is: leren begrijpen waarom, wanneer en waar de ganzen nestelen en dus kiezen voor een aanpak bij de bron. Dit kan samen met deskundigen verder ontwikkeld worden.*
- *Al meer dan 20 jaar worden met succes bordercollies ingezet voor de verjaging van ganzen.*
- *Grasrijke gebieden worden minder aantrekkelijk gemaakt door het aanplanten op de grenzen van hoge bodembedekkers. Ganzen lopen niet graag door deze hoge aanplant.*
- *Waterlichamen worden omringd met bomen en struiken om het snel wegvliegen van ganzen moeilijker te maken.*
- *Er worden planten, bomen en struiken om grasgebieden geplant. Ganzen hebben de neiging om deze omheinde gebieden te mijden, wanneer ze het water niet kunnen zien en wanneer ze geen snelle ontsnappingsmogelijkheid hebben.*
- *Men laat het gras langer groeien. Ganzen wandelen niet graag door het hoge gras.*
- *Het gras wordt minder intensief bemest, waardoor het minder eiwitrijk is en minder aantrekkelijk is voor ganzen.*
- *Bepaalde grassoorten en gewassen zijn minder aantrekkelijk voor ganzen. Indien mogelijk worden deze gewassen en grassen rondom de broedgebieden geplant, eveneens als een vorm van natuurlijke barrière.*
- *In overzichtelijke gebieden met een kleine geïsoleerde populatie ganzen wordt een deel van de eieren van ganzenesten in maïsolie gedoopt, zodat deze eieren niet uitkomen, omdat ze geen zuurstof meer krijgen.*

1. *De afgelopen jaren zijn honderdduizenden ganzen afgeschoten met als doel om de overlast te verminderen. Kunt u aangeven wat het effect is geweest van dit beleid en op welke wijze heeft u dit gemeten?*

Antwoord

Door afschot van ganzen is het aantal ganzen (blijkens jaarlijkse tellingen) redelijk stabiel gebleven, daardoor is ook de schade beperkt gebleven. Dit hebben wij gemeten aan de hand van de jaarlijks provinciebrede tellingen van ganzen in de zomerperiode (half juli) en schadegegevens van het Faunafonds.

Overigens gaat het niet om afschot van honderdduizenden ganzen. De afgelopen drie jaar zijn op basis van verleende ontheffingen circa 55.000 ganzen gedood.

2. *Wat is het effect geweest van het beleid op de toegebrachte schade aan gewassen?*

Antwoord

Zie beantwoording vraag 1.

3. *'s Winters worden al vele jaren honderdduizenden ganzen geschoten. Kunt u aangeven wat het effect is geweest van dit beleid? Is het juist dat u tegelijk met het bestrijden van de zomerganzen alle overwinterende ganzen voortaan met rust worden laat? Indien u de vraag met ja beantwoordt, waarom kiest u er nu voor om hiermee te stoppen?*

Antwoord

In de winterperiode is het landelijk Beleidskader voor ganzen en smienten van toepassing. Voor de evaluatie van het Opvangbeleid 2005-2008 verwijzen wij naar de Kamerbrief van de minister van het toenmalige Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 1 oktober 2009 en het eindrapport 'Evaluatie opvangbeleid overwinterende ganzen en smienten', DK nr. 2009/dk120.

Het landelijk beleidskader voor ganzen en smienten in de winterperiode houdt in dat er geen afschot plaatsvindt in ganzenfoerageergebieden. Buiten de aangewezen ganzenfoerageergebieden zijn ontheffingen verleend voor het opzettelijk verontrusten met ondersteunend afschot van ganzen. Hierbij gaat het niet om afschot van honderdduizenden ganzen in Zuid-Holland.

4. *Wat zijn de kosten per jaar voor afschot van het geplande aantal dieren?*

Antwoord

De provincie geeft geen financiële bijdrage voor afschot van ganzen. Het is niet bekend welke kosten door uitvoerders van de ontheffing worden gemaakt bij afschot van ganzen. Het gaat hierbij vooral om de inzet van jagers en de kosten voor munitie.

5. *In het verleden zijn er ook in Zuid-Holland vele duizenden ganzen vergast. Dit is voor de dieren een afschuwelijke verstikkingsdood. Gedeputeerde Staten hebben in de vorige statenperiode aangegeven dat deze verboden dodingsmethode niet meer zal worden toegepast in Zuid-Holland. Is dit nog steeds het geval? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Ja, zolang het gebruik van koolstofdioxide niet als toegestaan middel wordt aangemerkt, zal geen ontheffing voor het gebruik van koolstofdioxide worden verleend.

Overigens zijn in het verleden in Zuid-Holland geen duizenden ganzen met dit middel gedood.

6. *Bent u bereid om onderzoek te doen naar de mogelijkheden voor het ontwikkelen van een 'landscape design', volgens Canadees model, zoals beschreven in de toelichting? Zo nee waarom niet?*

Antwoord

Nee, op dit moment niet omdat door het ontbreken van rapporten en artikelen voor ons niet duidelijk is wat met 'landscape design' wordt bedoeld. De in uw toelichting genoemde maatregelen worden voor een groot deel al toegepast en/of onderzocht. In dit verband verwijzen wij naar de Handreiking voor beleid ten aanzien van overzomerende ganzen van het Ministerie van (destijds) Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en onderzoeken in opdracht van het Faunafonds.

7. *In Nederland wordt er grootschalig jacht gemaakt op de vogelvrij verklaarde vos, waarbij de provincie tevens ontheffing geeft voor gebruik van verboden middelen om de vos te mogen doden. De vos is één van de belangrijkste natuurlijke vijanden van de gans. Bent u met ons van mening dat de vos als natuurlijke vijand van de gans een rol kan spelen bij het verminderen van het broedsucces van ganzen? Zo ja, hoe denkt u dit te kunnen stimuleren? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

De vos is een diersoort die destijds door de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit op de landelijke vrijstellingslijst is geplaatst. Deze soort mag in het belang van onder andere de fauna, in het bijzonder vanwege de bescherming van weidevogels, bestreden worden.

Er zijn op dit moment in Zuid-Holland geen ontheffingen voor vossen van toepassing voor het gebruik van verboden middelen.

Wij hebben geen bevoegdheid om de landelijke vrijstelling ongedaan te maken en zien, gelet op de bescherming van weidevogels, geen reden om de staatssecretaris te adviseren om de vos van de landelijke vrijstellingslijst af te halen.

In Zuid-Holland bevinden de grootste concentraties van ganzen (ondere andere Noordelijk Deltagebied) in gebieden waar geen of nauwelijks vossen voorkomen. Op grond van de Flora- en faunawet is het verboden om dieren in de vrije natuur uit te zetten, tenzij hiervoor een ontheffing wordt verleend. Het verlenen van een ontheffing voor het uitzetten van een diersoort die op de landelijke vrijstellingslijst staat, achten wij een onwenselijke situatie.

8. *Bent u bereid om (zo mogelijk in samenwerking met boeren, waterschappen, faunafonds en natuur- en dierenbeschermingsorganisaties) te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor duurzame en diervriendelijke oplossingen voor de overlast van ganzen zonder dat er gebruik gemaakt wordt van afschot? Zo ja, op welke termijn? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

In ons hoofdlijnencoalitieakkoord is vermeld dat wij met organisaties als terreinbeheerders en andere provincies in overleg treden om te zoeken naar duurzame en diervriendelijke oplossingen. Dit onderwerp zal onderdeel worden van de op te stellen notitie Dierenwelzijn die eind dit jaar gereed moet zijn.

Dit laat onverlet dat wij van mening zijn dat de populatie ganzen tot een aanvaardbaar niveau dient te worden teruggebracht. Hiervoor verwijzen wij naar het op 25 november 2010 door ons goedgekeurde Faunabeheerplan voor ganzen. Dit plan is een voortzetting van het in 2007 ingezette beleid om de populatie zomerganzen terug te brengen tot een niveau waarbij de schade aan landbouwgewassen aanvaardbaar is en de risico's voor de veiligheid van het luchtverkeer, de verkeersveiligheid en de volksgezondheid en de flora en fauna minimaal zijn. Om dit doel te bereiken is in het nieuwe plan per ganzensoort een streefstand bepaald.

Het streven is om voorlopig het huidige afschot voort te zetten en daarnaast het beheer uit te breiden met het bewerken van eieren in en buiten natuurgebieden en het vangen van ganzen op projectmatige basis. Waar mogelijk zullen maatregelen worden genomen bij de inrichting en het beheer van natuurgebieden. De verwachting is dat met deze maatregelenmix de populatie zal afnemen. Hoe kleiner de populatie, hoe geringer de inspanningen zijn om landbouwschade en risico's voor onder andere het vliegverkeer te voorkomen.

Op basis van het goedgekeurde Faunabeheerplan zijn op respectievelijk 7 april 2011, 4 mei 2011 en 7 juni 2011 ontheffingen voor onder andere het opzettelijk verontrusten en doden van grauwe ganzen, brandganzen en kolganzen in de in die besluiten toegestane periode verleend. Deze ontheffingen zijn inmiddels onherroepelijk en geldig tot en met 31 maart 2014.

9. *Er zijn betaalbare en innovatieve alternatieven, zoals bewegende draden via een mechanische installatie, om gewasschade door ganzen te beperken. Bent u bereid om het gebruik van deze innovatieve middelen te stimuleren? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Het is niet aan de provincie om specifieke technieken die op de markt zijn en die ganzenschade kunnen verminderen dan wel voorkomen te promoten en te stimuleren. Wij zijn van mening dat bij gebreken geschiktheid en betaalbaarheid van een techniek, deze 'zichzelf verkoopt' en dat andere (agrarische) communicatiekanalen dan wel communicatie via het Faunafonds effectiever is.

Den Haag, 23 augustus 2011.

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
wnd. secretaris,

voorzitter,

M.M. van der Kraan

J. Franssen